

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Wydział Studiów nad Rodziną

mgr Natalia Flisiak-Górecka

**ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ A STABILNOŚĆ RODZINY NA
PRZYKŁADZIE WARSZAWY W LATACH 2019 – 2023**

Streszczenie rozprawy doktorskiej opracowanej pod kierunkiem naukowym:

Promotor

dr hab. Zbigniew Mikołajczyk, prof. ucz.

Promotor pomocniczy

ks. dr Wojciech Kućko

Warszawa 2024

Streszczenie

Praca doktorska analizuje zjawisko przemocy domowej oraz jego wpływ na stabilność rodzin na przykładzie Warszawy w latach 2019-2023. Przemoc domowa jest tu traktowana jako poważne zagrożenie społeczne, które destabilizuje nie tylko jednostki, ale również szersze struktury rodzinne i społeczne.

W rozdziale pierwszym omawiana jest rodzina jako podstawowa grupa społeczna, wraz z jej definicjami i klasyfikacjami. Przedstawiono tu typologię zagrożeń bezpieczeństwa rodziny, z uwzględnieniem pojęcia bezpieczeństwa jako stanu oraz systemu, a także różnorodne rodzaje zagrożeń, które mogą wpływać na stabilność rodzin, w tym przemoc domową. W tej części pracy autor analizuje również historyczne i kryminologiczne aspekty przemocy domowej oraz dostarcza szczegółowej charakterystyki tego zjawiska, naświetlając jego wpływ na funkcjonowanie rodziny.

Rozdział drugi koncentruje się na uregulowaniach prawnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Omówiono tu międzynarodowe rozwiązania oraz szczegółowo przeanalizowano polski system prawny, który podlegał istotnym zmianom, zwłaszcza w kontekście wprowadzonej w 2023 roku nowelizacji. Rozdział kończy się refleksją nad skutecznością i wyzwaniem związanymi z implementacją tych regulacji w Polsce.

W rozdziale trzecim praca skupia się na instytucjonalnym systemie zapobiegania przemocy. Zaprezentowano w nim funkcjonowanie różnych jednostek, w tym organizacji pomocy społecznej, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Żandarmerii Wojskowej, służb oświatowych, sektora ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. Każda z tych instytucji ma odrębną rolę i zadania, które wspólnie tworzą złożony system wsparcia dla ofiar przemocy domowej oraz prewencji tego zjawiska.

Rozdział czwarty poświęcony jest metodologii badań, obejmując opis terenu badań, problematykę i cele pracy oraz hipotezy badawcze. Szczegółowo omówiono tutaj zastosowane metody, techniki i narzędzia badawcze, które posłużyły do zgromadzenia danych oraz przeprowadzenia analiz. Rozdział ten zamyka przegląd wyzwań związanych z organizacją i realizacją badań terenowych.

Rozdział piąty prezentuje skalę przemocy domowej. Przedstawiono tu sytuację w Polsce na tle wybranych krajów europejskich oraz omówiono szczegółowe dane dotyczące przemocy domowej w Warszawie w latach 2019-2023. Rozdział kończy się wnioskami, które ukazują dynamikę zjawiska oraz jego powiązania z pandemią COVID-19 i jej wpływem na liczbę zgłaszanych przypadków przemocy.

Rozdział szósty to analiza opinii ekspertów. Praca bazuje na wypowiedziach przedstawicieli różnych instytucji, w tym Policji, sądownictwa, pomocy społecznej i oświaty, aby uzyskać wielowymiarowy obraz problemu przemocy domowej. Wyniki

tej analizy podkreślają znaczenie interdyscyplinarnej współpracy oraz wskazują na wyzwania i możliwości doskonalenia istniejących procedur i strategii.

Zakończenie stanowi podsumowanie kluczowych wniosków pracy. Autorka podkreśla, że przemoc domowa pozostaje znaczącym zagrożeniem dla stabilności i bezpieczeństwa rodzin. Analiza przeprowadzona na przestrzeni lat 2019–2023 wykazuje, że pomimo działań prawnych i instytucjonalnych, liczba przypadków przemocy domowej utrzymuje się na wysokim poziomie. Wskazuje się na konieczność spójnej i skoordynowanej współpracy między różnymi instytucjami, aby skuteczniej przeciwdziałać temu zjawisku. Praca podkreśla również znaczenie edukacji społecznej jako kluczowego elementu prewencji, który pomaga przełamać złą kulturę milczenia wokół przemocy domowej oraz wspierać ofiary i zapobiegać jej eskalacji.

Podsumowując, niniejsza rozprawa przedstawia kompleksową analizę przemocy domowej i jej wpływu na stabilność rodziny, oferując jednocześnie rekomendacje dla dalszych badań i ulepszenia polityk przeciwdziałania przemocy. Wyniki mogą posłużyć instytucjom jako podstawa do doskonalenia strategii i systemów wsparcia, dążąc do zapewnienia bezpiecznego środowiska dla wszystkich członków rodziny.

Abstract of the doctoral dissertation

The thesis presents a comprehensive analysis of domestic violence and its impact on family stability, using the city of Warsaw as a case study from 2019-2023. Domestic violence is conceptualised as a significant social issue that undermines not only individuals but also the stability of broader familial and social structures. The study explores multiple forms of domestic violence - physical, psychological, economic and sexual violence - and examines their specific effects on family functioning. It highlights the multifaceted nature of domestic violence, which, often stems from a range of factors including emotional issues, addictions or economic stressors. The primary aim of this research is to investigate how domestic violence affects the functionality of families and to identify preventive and intervention strategies to address this phenomenon.

The first chapter provides an overview of the family as the fundamental social unit reviewing definitions, classifications and a typology of threats to family stability and it explores its psychological impact especially on children, who are often direct or indirect victims of violence. Risk factors such as low educational attainment, financial difficulties or addictions are analysed, along with socio-cultural determinants that contribute to the emergence and escalation of domestic violence.

The second chapter examines the legal frameworks governing domestic violence, with a particular focus on international instruments, such as the Istanbul Convention, and the evolution of Polish legal system including 2023 legislative amendments. It discusses legal mechanisms designed to protect victims, such as restraining orders for perpetrators to vacate shared residences. Challenges related to enforcement of these provisions by law enforcement and the judiciary are explored, particularly the constraints posed by limited resources and inadequate funding.

In the third chapter, the dissertation investigates the institutional framework for violence prevention. The roles of various entities -including social welfare agencies, Commune Commissions for Solving Alcohol Problems, the police, the Military Police, educational services, the health services and nongovernmental organisations – are discussed in detail. The chapter identifies the role of each institution and their systemic challenges such as insufficient resources, gaps in professional training and lack of coordination among units, that can hinder the work of professionals and undermine the effectiveness of responses to reports of violence.

Chapter four outlines the research methodology, providing an in-depth discussion of the research area, objectives and research hypotheses. It details the methods, techniques and tools employed in data collection and analysis. The author conducted interviews with institutional representatives and analysed statistical data in order to obtain a comprehensive scope of the investigated issue, although the sensitivity of the topic posed significant challenges in accessing respondents while remaining mindful of research integrity and ethics. The chapter also addresses potential research limitations and their implications on the reliability of the results.

The fifth chapter presents a detailed analysis of the scale of domestic violence in Warsaw from 2019 and 2023, comparing it with trends in other European countries. The impact of the COVID-19 pandemic on the incidence and reporting of domestic violence is discussed, with a particular focus on increase in cases and the challenges in accessing support. The chapter also assesses the 'Blue Cards' procedure as a tool for monitoring and addressing domestic violence cases in Warsaw.

In the sixth chapter, the dissertation synthesises expert opinions from representatives of key institutions, including the police, judiciary, social welfare and education services, to provide a multidimensional perspective on domestic violence. The findings underscore the complexity of implementing violence prevention policies and highlight issues such as staff shortages, underfunding and inadequate training for professionals involved in combating domestic violence. Recommendations for improving inter-institutional coordination, prevention efforts and public awareness are also provided.

The thesis conclude by summarising the key findings emphasising that despite various efforts, domestic violence continues to pose a substantial threat to family stability and safety. It calls for more integrated strategies across institutions, enhanced public education, and the development of more effective monitoring and intervention mechanisms. The thesis conclude with reflection on the pivotal role of community education, which can help to raise awareness of the problem and in promoting methods for effective victim support.

The authors suggest that further research is necessary to explore the broader social impact of domestic violence and proposes reforms in areas such as staff training funding and inter-institutional cooperation.

Keywords: Domestic violence, family stability, Warsaw, prevention strategies, legal frameworks, socio-cultural factors, COVID-19, institutional cooperation, inter-institutional coordination.